Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fiorini v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 10 franci cu porto postei.

TRANSILVANI'A.

Fói'a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Abonamentulu se face numai pe cate 1 anu intregu. Se abonéza la Comitetulu asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Nr. 14. **Brasiovu 15. Iuliu 1871.** **Anulu IV.**

Sumariu. Suliotii si femeile loru. Eroismulu nationale. — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Continuare.) — Societatea „Romanismulu“ si Tudoru Vladimirescu. — Unu casu fiorosu d'in primele dile ale imperatiei lui Napoleonu III. in 1852. — Protoc. sied. comit. — Consemnarea membriloru ord. noui. — Bibliografia.

Suliotii sî femeile loru. Eroismulu nationale.

Asia se numesce un'a parte mica a eroiciloru locuitori d'in Epiros, locuitu astadi de albanesi, de macedo-romani cá resturi antice ale coloniiloru romane, de greci sî de turci. Suliotii se tragu d'in tribulu Ceamí, care odenióra s'au fostu retrasu de inaintea turciloru in muntii cei selbateci numiti Cassiopei, éra locuintiele loru le-au asiediatu pe culmile muntiloru susu de asupra valiloru, p'intre care curge riulu Acheron. Cu multe mii de ani inainte ap'a 'si sparse cale prin muntii cei cumpliti. Cararea ce duce in figura sierpuitoria d'in vale in susu pe culmea acelei fortaretie naturale este atàta de angusta, in càtu caletoriulu trebue se mérga, candu pe albi'a riului spumegatoriu, candu catiaranduse de muchea unoru scopoli, pe unde in alti munti ambla numai caprele. Pe malulu dreptu alu riului Acheronu era la inceputu asiediate primele comune Avarico, Chiaffa et Samoneva, éra de acolo in distantia de una puscatura spre miédia-nópte era Cacosuli (*Κακοσυλι*), adeca Suli celu reu. Aprópe de loculu unde cararea se departa de albi'a riului, un'a pétra isolata se inaltia sî se pleca preste carare. Pe acea pétra care se numesce Cunghi, eroiculu calugaru Samuilu inaltiase in dîlele tiranului Ali-pasia, una mica fortaretia numita Sant'a-Paraschiv'a. Totu acilea cade unu riuletiu de munte in Acheronu. Acestu riu ese in siesu prin strimtórea dela Gliki, ia in sine si riulu Cocytus, petrunde prin laculu Acherusíu sî se versa in marea ionica. Siesulu d'intre munte si mare este nesanetosu.

Acésta este fortificatiunea naturale a micului tienutu numitu Suli. Mai tare inse de càtu acea fortaretia este barbati'a, bravur'a sî in dîle de periclu supremu, estraordinariulu eroismu alu locuitoriloru d'in Suli. Ce e dreptu, cà acelu eroismu alu suliotiloru isi afla nutrementu fórte bogatu in ur'a cea inflacarata sî in poft'a nesatiósa de vindicta, de care peptu-rile loru colcaie neincetatu in contra mohamedaniloru turci sî albanesi pentru miile de rele avute dela densii. De aici sî cumplitulu fanatismu religiosu. Suliotii se numea ei pe sinesi heteria, adeca societate de ostasi. Comerciulu sî industri'a la ei sunt despretiuite, numai economi'a de vite sî pred'a (haiduci'a) le tienu ei de ocupatiune demna de barbati. Acésta parte sî classe a locuitoriloru d'in tienuturile muntene ale Greciei sî Albaniei e cunoscuta de comunu in istori'a mai noua sub nume de *Κλεφτης*, séu in limb'a elina antica *Κλεπτης*, adeca furu, banditu, hotiu, lotru.

Bataile cele mari curgea pe uscatu sî pe apa preste totu intre franci sî intre alte poteri; una parte de trupe de ale lui Napoleonu cá consulu, strabatuse pe la 1798 sî in partile de diosu a le marei adriatice. Francii ocupa intre altele sî orasiele Arta sî Prevesa, Napoleonu se incerca se tiena, cumu se dîce, mana buna cu Ali-pasi'a dela Ianin'a, pre candu sultanulu isi scosese cea mai buna armata a sa in contra cumplitului pasia Pasvan-oglu, care se inchisese in Vidinu sî latise càtiva ani teróre si calamitate preste Bulgari'a sî Munteni'a. In Octobre 1798 Ali pasi'a ajutatu de archiepiscopulu grecescu Ignatiu dela Arta, care tienea cu turcii in contra franciloru sî in contra coreligionariloru sei, venindu la fortareti'a Prevesa, bate pe generariulu francescu La Salcette, éra pe locuitori ii arunca in ascutîtulu sabiei, inca sî pre acei 200 de insi refugiati, carii insielati de archiepiscopulu Ignatiu, s'au fostu reintorsu pe la casele loru.

Dupa acea baia de sange dela Prevesa sultanulu care pe atunci era in contra franciloru, inaltià pe tiranulu Ali la rangu de pasia cu trei códe de calu, éra Nelson admiralulu Angliei ii gratulà pentru cà a batutu pe franci. Intr'aceea ambitiunea lui Alipasia nu se indestulà cu atàta, cà-ci scopulu celu d'in urma alu lui pe care'lu nutrea in secretu era, cá folosinduse de conflagratiunile generali de atunci, se puna man'a sî pe insulele ionice sî pe totu ce ar mai potea subjuga pentru sinesi in afara d'in Epiru, apoi se se rupa de càtra Pórta sî se se proclame de suveranu. Se pare inse cà admiralulu Oczakoff, carele pe atunci se aflá sî elu cu flot'a rusésca in marea mediterana petrunsese planurile lui Ali, sî asia pre candu acesta era se tréca pe la Plai'a strimtórea Santa-Maura, flot'a rusésca 'i esí in cale. Tractatulu de pace inchiaietu intre càteva poteri mari in Martiu 1800 coprendea sî recunóscerea independentiei insuleloru ionice, sî asia Ali d'in acésta parte trebuí se'si puna poft'a in cuiu.

Cu atàtu mai multu se desteptà in peptulu seu

selbatecu dorinti'a de a subjuga definitivu pe sulioti, carii se aflá in laintrulu domniei lui, fàra cá se voiésca a'i o recunósce.

Locuitorii Albaniei d'in marea loru nefericire pre langa ce sunt lipsiti de asia numit'a cultura européna, apoi le lipsesce sî cultur'a scientifica asia numita arabica. Albanenii (arnautii) cá natiune diferitoria de altele, apoi macedo-romanii pàna astadi inca n'au neci-unu feliu de literatura. Preste acésta albanii sunt desbinati in trei sî proprie in patru confessiuni, adeca in crestinésca greco-catholica séu anatolica sî romano-catholica séu italica, apoi in mohamedana, inse érasi de duoe confessiuni, adeca de sunaiti sî de shiiti. Cu càtu unu poporu este mai necultivatu, mai barbaru, cu atàtu elu pune temeiu mai mare pe semnele d'in afara ale religiunei sî cu atàtu elu scie se urésca mai inflacaratu pe cei de alta confessiune, de alte pareri asia, in càtu ur'a religiósa este unu prea bunu criteriu, d'in care se poti dejudeca gradulu de barbaría alu unui poporu. Ali cunoscea prea bine cumu stau arnautii mohamedani intre sine sî cu crestinii; inse fanatismulu, ur'a sî vindict'a (ital. vendetta, nemt. Blutrache), traditionali, pastrate in poporu d'in mosi-de stramosi, nu'i era de ajunsu. Asia Ali isi propuse, cá mai antaiu se inpace pe unu momentu, adeca pe 2—3 ani, pe suuniti sî pe shiiti, cumu amu dîce, mohamedani orthodoxi et protestanti, intre sine, inse in acelasi tempu se inpintene sî mai multu ur'a d'intre crestinii resariteni sî apuseni. Spre acestu scopu Ali conchiamà la sine pe cei mai destepti sî totu-unadata mai fanatici sieĭchi sî dervisi cá intr'unu sinodu. Acestora le descoperí elu planulu seu de a estermina cristianismulu d'in Epiru, éra apoi le jurà, cà déca 'si va ajunge scopulu, se va lasa de domnía, va peregrina la Mecca, unde se va face si elu dervisiu, adeca draculu se va face calugaru. In acelasi tempu Ali sciù se irrite pe archiereii crestini sî mai multu decàtu era ei irriiati intre sine. De alta parte tiranulu isi adunase de nou una óste de diece mii albani sî turci, éra candu lumea intrebá cà ce voiesce elu cu acea ostire, cá se insiele pe crestinii conlocuitori, le mintiá cà se prepara cá se rapésca insul'a Corfu dela rusi, éra pe unulu d'intre capii suliotiloru anume Georgie Botsaris, ilu corupse cu 25 de mii de lei. D'intr'odata in Iuniu 1800 Ali se rapede cá una féra rapace cu óstea sa asupra tienutulni muntosu Suli, care pe atunci avea cá la 2500 barbati buni de portatu arme. Suliotii de sî insielati de nefericitulu Botsaris, suferea la inceputu, cà-ci era surprinsi de tiranu, inse curendu se reculesera, apoi condusi de junele Foto Tsavellas, fliulu altui erou, care batuse pe óstea lui Ali in an. 1792, respinsera ori-ce atacuri a le lui Ali. Unu nou succursu de 2000 mohamedani condusi de Ibrahim dela Beratu fu infrantu de sulioti, cá sî ceealalta óste. Trei ani tienù acea lupta cu totulu neegale, trei ani de dîle suliotii sî femeile loru dormea cu arm'a la capu. Guer'a se prefacuse in blocada. Lips'a de munitiune sî de nutrementu ajunsese la culmea sa. Una parte mare de femei sî copii, suliotii apucasera a o trimite spre mai mare securitate la cetatea Parg'a sî in insul'a Corfu; cu tóte acestea victualiele nu le mai ajungea. Inemicii inpresuratori ocupasera sî fôntanele cele mai bune de beutu, in càtu suliotii carii se aflá in fortaretia nu mai avea alta apa de beutu, decàtu numai de cea adunata d'in ploia. Mancarea loru era érba sî radecine ferte, amestecate cu pucinic'a farina. Fómea, frigulu, neo'a sî ploi'a le storsese poterile; cu tóte acestea ei la tóte provocarile lui Ali respundea: „Mórte, éra supunere nu!“

In acésta positiune desperata, de unde pàna unde, se stracura la sulioti p'intre tóte custodiile turcesci unu calugaru, anume Samuilu, unu fanaticu curagiosu sî energiosu, carele 'si luase de problem'a vietiei, a confirma sî ajuta pe sulioti in lupt'a loru cu Ali. Acestu Samuilu se numea pe sene „Judecat'a cea de apoi,“ éra desele sale predice avea de scopu a infiltra poporului celu mai adencu despretiu pentru mórte. „La mórte barbati sî femei, dîcea elu, pentru cà numai mórtea sî natur'a voru vedea pe Creatoriu in glori'a sa eterna!“ Poporulu primí pe acestu calugaru cá pe unu profetu alu lui Ddieu. Samuilu invetià pe sulioti cá se mai faca càteva siantiuri sî inca duoe fortaretie; éra uneori disparea furisienduse d'intre poporu, apoi érasi se reintórcea cu victualie, pe care le aduná de pe la orasie, luate pe metanii, móste, icóne, apoi incarcandule pe asini sî muli, le stracurá cumu potea p'intre strimtorile munti loru pàna la satele suliotiloru.

Prin estraordinariele incordatiuni a le lui Samuilu sórtea guerei érasi se mai intórse spre sulioti. In cele d'in urma inse nenumeratele incercari a le lui Ali de a cumpara cu auru pe capii suliotiloru reesira cu uniculu, anume Pilio Gusi, carele bajocuritu de collegii sei pentru cà se aratase fricosu sî fugise d'in una batalia, colcaiá de vindicta. Ali aflandu de casulu acela, numerà lui Pilio diece pungi (à 500 fiorini), pentrucá in capu de nópte se conduca pe turci pe carari secrete pàna la suli. Acésta se intemplà in 25. sî 26. Sept. 1803. Asia Veli-pasi'a fiiulu lui Ali inpresurà pe sulioti sî d'in dosu. Dupa cea mai desperata batalía calugarulu Samuilu se retrase cu unu restu de sulioti in fortareti'a S-ta Paraschiva. Ali care in ânim'a sa cea spurcata admirá minunile de eroismulu suliotiloru, crediù cà totu ar fi mai bene cà se inpucineze versarea de sange sî prin Tsavellas pe care'lu avea prinsu la sene, incercà se induplece pe sulioti la capitulatiune. Tsavellas inse venindu la ai sei, lucrà tocma d'in contra, sî asia suliotii se mai batura inca pàna in 12. Dec. 1803, in care dî duoe cete, una condusa de Tsavellas, Dracos sî Serbas, apucara spre Parga, era alt'a sub comand'a lui Cutsonicas et Botsaris se trase spre Tsalong'a sî una a trei'a càtra Reniassa.

In Paraschevi a remasu numai calugarulu Samuilu sî alti cinci soci de arme. Caus'a remanerei

acestora fusese, pentru cá se fia cine se inchiaia capitulatiunea oferita suliotiloru de càtra Ali, de sî ei nu avea neci-una incredere in promissiunile acestuia. Intre conditiuni era una, dupa care Ali avea se numere suliotiloru una suma de bani pentru munitiunea càta se mai aflá in fortareti'a St. Paraschevi. Duoi turci sî secretariulu lui Ali venisera pentru cá se inchiaia acea invoire. Dupa-ce se fini tóta acea actiune, dupa-ce se numerara sî banii, secretariulu turcu dîse càtra Samuilu: „Sî acuma ce credi tu calugare, ce pedepsa are se'ti dicteze tie vezirulu Ali, dupa-ce fusesi asia de nebunu, cá se te dai in manile lui?“ Atunci Samuilu carele siedea pe unu vasu cu prafu de pusca, sculanduse iute respunse: „Elu nu este in stare de a dictá neci-una pedepsa care se póta spaimanta pe unu omu, carele uresce de multu viéti'a sî despretiuesce mórtea!“ In acelu momentu scóte pistolulu sî 'lu descarca asupra vasului cu pulbere; esplosiunea urmata astupà sub ruine pe calugaru sî pe turci. Unu grecu carele pre càtu durasera negotiatiunile statuse pe afara, a scapatu cu viétia. D'in corpulu eroicului monarchu nu se mai aflà neci urma.

Acésta fapta eroica a lui Samuilu, tiranulu o luà de pretestu, pentru cá se dechiare capitulatiunea infranta, sî asia comandà iute óste spre a persecuta pe cele trei cete de sulioti. Tsavellas cu ai sei scapà fàra perderi mari la Parga. D'in contra cei carii apucara la fortareti'a Tsalongo asiediata cá sî Suli pe un'a chiaie de munte, susu de asupra riului Acheron, fusera inpresurati de turci. Duoe dîle se aparà mic'a céta cu rara barbatia, pàna ce nu mai avea neci munitiune, neci merinde, neci chiaru apa. Atunci mai antaiu femeile càte se mai aflá cu densii, in numeru de s i e s e d i e c i inse, cunoscèndu positiunea desperata in care se aflá, decisera a scapa d'in manile turciloru in modu teribile. Ele adeca luandu'si pruncii in bratia sî de mana, alergara la unu capu de munte inaltiatu de asupra riului Acheron. Acea inaltime este atàtu de fiorósa, in càtu cursulu riului abia strabate in susu la audiulu omenescu. Ací densele se consultara càteva minute, dupa aceea stringèndu'si pruncii cea d'in urma data in bratia, ii aruncara in abissu, apoi luanduse de mana, incepura a dantiá Romaic'a, sî asia cantandu sarira tóte un'a dupa alt'a in adencime. Suliotii remasi in Tsalongo se incercara a se salva prin eruptiune in capu de nópte; inemiculu inse veghiase bene. Se incinse un'a batalia d'in cele mai crunte, cà-ci d'in 800 sulioti abia scapara 150 cu viétia pàna la Parga.

Dela Tsalongo tiranulu Ali isi luà drumulu càtra Reniassa, unde se refugisera femeile sî pruncii dela 20 de familii suliote. Acestea fientie armate reu, inca au cadiutu victima la furiós'a vindicta a soldatescei albane. Despa, veduv'a suliotului Botsis, se aparà càtuva tempu cu fiicele sî nepótele sale in turnulu Cula, éra candu vediura cà nu mai e scapare d'inaintea turbatului inemicu, cu pulberea càta mai avea, se aruncara tóte in aeru. Restulu d'in urma alu suliotiloru, in numeru de un'a miie, càti adeca s'au fostu retrasu sub comand'a lui Const. Botsaris in monasteri'a Seltso, se mai aparà cu energía rara pàna in Aprile 1804 in contra generaliloru lui Ali; in fine inse cadiura sî acestia sub necurmatele lovituri a le soldatescei asia, in càtu abia 45 insi au scapatu cu Botsaris pàna la Parga, éra ceilalti toti perira séu prin sabia sî glontiu, séu in valurile riului Achelous.

Dupa desastre infricosiate precumu au fostu acestea mai susu enumerate sî altele nenumerate care au ajunsu pe tribulu suliotiloru sî pe vecinii loru aliati, a potutu crede chiaru Ali-pasia, cà suliotii sunt esterminati. Inse n'a fostu asia. D'in pruncii sî copilandrii càti au scapatu in viétia, se ridicà alta generatiune noua, care apoi in guerele de libertate escate dela 1821 inainte intre turci sî greci, mohamedani sî crestini, au participatu in gradu eminente. Inspirati nu de istori'a lui Pyrrhus sî a lui Alessandru Castriota (Skanderbeg), de carii ei in simplicitatea loru nu sciá nimicu, ci numai de ur'a traditionale sî de vindicta pentru mórtea parintiloru, pentru prostituirea mameloru sî a sororiloru, pentru profanarea altarieloru sî in genere pentru rapacitatea proverbiale a functionariloru turcesci, suliotii isi formara una morala fórte trista sî fatala, care s'ar potea respica mai bine prin cunoscut'a sententia a poetului: Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. D'in nefericire, acésta e moral'a toturoru poporaloru, triburiloru, rasseloru, sementiiloru càte locuescu incependu dela Dalmati'a, dealungulu marei adriatice pàna diosu in tienuturile grecesci. Vindict'a este in permanentia.

Colectiune de diplome

d'in diplomatariulu comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe romàni (valachi).

(Continuare.)

Carolus Rex Transumit et confirmat an. 1329. Privilegiales suas a. 1322. Abbatiae de Kercz collatas.

1329. Cod. Dipl. T. I. p. 279—292.

Regele Carolu Robertu confirma de nou unu privilegiu alu seu d'in an. 1322 datu in favórea monasteriei dela C â r t i'a si a calugariloru cunoscuti sub nume de Cistertiani. Mari drepturi sî intensa potere se dà abatelui aceloru calugari preste comunele supuse jurisdictiunei lui; éra pe aristocratii mari, dela carii se vede cà acei calugari suferea multe rele, regele 'i amerintia cu pedepse grele, si in casu de a nu se supune vointiei lui, ii dechiara de rebelli. Dara pentru cá numitii calugari se fia si mai bene aparati, regele demanda comitelui sasescu dela Sibiiu si ilu oblega strinsu, cá elu si toti functionarii subordinati lui se apere pe calugari in totu tempulu, d'in ori-ce parte li s'ar amerintia cu vreunu reu.

Acelea 9 comune care era supuse pe atunci aceloru calugari se numea: Kercz séu Kroötz (adeca Faclia, Luminare, astadi Cârti'a), Mossendorf, roman. Musna, Vill'a lui Nicolae, Vill'a (satulu) Abbatelui, roman. Tiapulu, Muntele lui Michailu, astadi Cisnadeor'a, Cetatea-de Pamentu, séu cumu ii dîcu astadi Feldeor'a (dela ung. Földvár celu d'in scaun. Sibiiului), Coloni'a astadi Colunu, Homabach (?) si Cârti'a romanésca séu Cârtiasior'a.

Carolus Dei Gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Serviae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus, et montis S. Honoris et Omnibus Xristi fidelibus praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Cum a nobis veniat quod justum est et honestum, decet Mattem Regentis facilem praebere consensum in iis praesertim quae videntur S. Matris Ecclesiae commodis uti libet convenire ea propter ad Universorum notitiam harum serie volumus pervenire. Accedens ad nostram praesentiam Religiosus et Deo amabilis vir frater Joannes Abbas S. Monasterii S. Mariae de Kercz ordinis cisertien. Suo et conventus ejusdem monasterii nomine exhibuit nobis quasdam Litteras nostras privilegiales super donaone libertatis ipsius Ecclesiae, et populorum suorum ubicunque existentium, sub priori et antiquo sigillo nostro facta, confecta, exhibita, supplicans nostro culmini humiliter et devote, ut ipsas Litteras nostras privilegiales ratas habere, et ad firmationem sui s. Ecclesiae praedictae jurium conservationem nostro Pvlegio confirmare de benignitate Regia dignaremur, quarum tenor talis est:

Carolus Dei Gratia Hung. Dalm. Croat. Bulgariaeque Rex. Omnibus Xristi fidelibus praesentes Literas inspecturis salutem in omnium salvatore. Cum non solum contra mundi pericula, verum M. in Statibus Ecclarum hoc adducenda potissimum sit expertis cautelis providendum, ne unde Ecclesiis Christi vexilla prodire solebant, linum consvetus consurgat, at ubi Domini laudes Orgona Dei Gratia ppulsabant, Vulpes et ericeus ludificent in deserta. Proinde ad universorum tam praesentium quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod accedens ad nostram praesentiam religiosus et Deo amabilis vir et Fr. Henricus Prior monasterii Sanctae Mariae de Kercz ordinis cisterc. vice et nomine Abbatis, et Conventus ejusdem monasterii Nobis lacrimabiliter, et querulose exposuit injuriam et violentiam, damnum et molestias, quas ex pravor. infestationibus personae monasterii, et possessiones earumdem multipliciter paterentur, et indesinenter, petens cum Inst. humiliter et devote, ut Nr. Regia Matt. praedictis personis Hominibus, et possessionibus supradictarum molestiis, de congruentibus remediis ipsis clementer dignaremur providere. Dignis ac rationalibus petitionibus praefati Prioris pie annuendis cordi, ut decet Regibus esse atque curae, ut ea quae pro quiete Religiosae conversationis sunt disposita, ac salubriter ordinata, nec ipsorum Regum dissimulatio negligat, nec aliorum plectibilis presumtio turbet. Mediatorem ergo Dei, et hominum J. C. ac Sanctissimam ejus Genitricem, quae nostri Regni Spiritualis existit Patrona, intendentes, pro possibilitatis nostrae modulo totis sincere mentis affectibus honorandis, praefatum Monasterium honorem gloriorissimae ipsius Virginis de Kercz tam multiplicibus perturbationibus undique involutum, ut uni Deo amabilis Abbas, et congregatus ejusdem memorati devote vocis Organo laudent Virginem, et a matre misericordiae, misericordiam satagant implorare, in nostram protectionem spiritualem dignentur recepturi hanc gratiam, et misericordiam, cum ejusdem populis et possessionum eorumdem faciendo, quod in omnia libertate Provincialium de Cibinio*) una cum ejusdem Provincialibus plenarie gaudeant, nec a consona ejus libertatis in qualicunque necessitatis articulo aliquatenus separentur, praeterea ne ineffrenata malitia cupiditas quorumcunque dictum Abbatem, et conventum, et homines possessionum earumdem imposterum perturbet indebite et injuste, volumus, et sub obtentu plenioris gratiae nostrae sirictissime praecipimus et mandamus, omnes a modo contra jura et libertates praedicti monasterii et ordinis, nullis de quibuscunque juribus, judiciis, birsagiis, et proventibus hominum et possessionum earumdem se nullatenus intromittat, sed solus Abbas et Conventus ejusdem monasterii libere ordinent et disponant, Comitemque suum, vel Comites nullatenus in qualescunque extraneos, nisi ex illis, qui in Possessionibus monasterii prefati resident, dictoque Abbati et Conventui obediant, quandocunque et quotiescunque statuunt et instituunt in omnibus praedicti monasterii Possessionibus, judicia justo, et vero exerceant, prout Abbas Conventus ipsis commiserit faciendum, et ipsi Comites, et dictarum Possessionum Jobbagiones in majoribus et praecipuis causis et negotiis semper recursum ad praefatum monasterium habeant, et quidquid in birsagiis cesserit Abbati, et Conventui praesent. omnis gratiae facultas in ejusdem Abbatis et Conventus arbitrio consistat, in agendo, et statuendo de quibuscunque, quae sibi, et dictarum suarum Possessionum Jobbagionibus utilius esse videbitur contradictione cujuslibet non obstante. Siquis vero huic numero mandato Regali proterve et inobedienter se opposuerit, et ipsi Abbati, et Conventui in suis juribus et libertatibus quibuscunque injuriam aut violentiam intulerit, ad requisitionem ejusdem Abbatis et Conventus Comes Provincialis Cibiniensis quicunque fuerit, vel etiam ejusdem vices gerentes advocata Communitate Provincialium Cibin. praedictorum quaerelas quoties opus fuerit, Regia nostra omnimoda auctoritate ac mandato injuriatores a nocumento prohibeant, et ad omnia quae justa fuerint inducant, et compellant, ne aliqui Comites vel Potentes, qui per dictas Possessiones Abbatis, et Conventus transitum fecerint, vel qualitercunque advenerint, si a senioribus ac Comite dictarum possessionum voluntarie non reciperentur, in iisdem Possessionibus violenter descensum facere nullatenus praesummant, suplter autem praecipue nulla ratione super Capellanos ipsius Abbatis et Conventus sub Plebanos dictarum villarum

*) Libertates Provincialium de Cibinio extenduntur etiam ad populos Abbatiae de Kercz.

Has Privilegiales de anno 1322. Edidit Fejér C. D. T. VIII. vol. II. p. 328.

et possessionum quem vi descensum siquis contra mandatum Regalé nostrum fecerit, ab ipsa Communitate, seu Villa, ubi hoc factum fuerit, dicta auctoritate nostra Regali, et mandato super obtentu omnium bonor. Suorum capiatur, et praedictis Provincialibus ad viciniorem sedem praesentetur, praedicta violentia nostro Regali Judicio reservandis, si talis ppter potentiam suam vel detineri non possit, nec etiam laesis vel offensis vellet satisfacere, et si citatus non apparuerit, tamquam verus rebellis Nr., et Provincialium dictorum praeservabitur. Simili modo et illis fiat, qui contra jussis quibuscunque injuratoribus praedicti monasterii adstare praesumserint, ipsis subsidium verbo vel facto administrando. Volumus insuper et Regia auctoritate praecipimus firmiter et mandamus, ne a modo aliqui Comitis vel Potentum servientes Possess. Monosterii qualescunque mansiones habeant, vel resideant, praeter loca illa, quae Abbati et Conventui serviunt, et obediunt, nec aliqua sit Curia, vel haereditas qualiscunque in ejusdem Possess. quae censum et consveta jura et servitia dicto Abbati, et Conventui non solvant exceptis his, qui ab eodem Abbate et Conventu spliter fuit, vel fuerint privilegiati, ubicunque autem in prefati Monosterii Possess. tales reperti fuerint residentes, qui praedicto Abbati et Conventui per inobedientiam et contumaciam suam non convenerint, et ad mandatum ejusdem Abbatis et Conventus cedere nluerint, praedictus Comes Provincialis aut sui Vicarii, quibus hoc commiserit, cum suis Provincialibus ad requisitionem memorati Abbatis et Conventus post exspirationem dicti termini, supradicta authoritate nostra Regia et mandato tales capiant, Nroque Regali Judicio reservent, ipsi Abbati et Conventui haereditatem suam liberam restituant, omnia mobilia ipsorum rebellium in ipsis monosterii Villis, et Poss. scilicet: in Kercz in Croötz, in Messendorf, in Villa Nicolai, in Villa Abbatis, in Monte S. Michaelis, in Földvár, in Colonia, in Homabach, in Kercz Valachorum sic dividant, ut primo Abbati et Conventui dictae partes dictorum bonorum cedant, et praefato Comiti Provinciali pars 3-ia tali convictione et pacto, at praedictus Comes, et ejusdem Vicesgerentes in omnibus necessitatibus, et causis dicti monosterii jura et libertates eidem fideliter defendant, et ad requisitionem supradicti Abbatis et Conventus in omnibus praemissis, et subsequent. adversitatibus emigrantibus Regia authoritate nostra supradicta, et mandatum nostrum Regale super eo spliter porrectum foventibus, et diligentibus exequantur, et nihilominus Vice-cancellarius noster quicunque fideliter et diligenter praecaveat, ne aliquando per ignorantiam, et negligentiam aliqua instrumenta literarum qualiacunque contra jura libertatis, et privilegia praefati monosterii de Kercz a nobis impetrentur, et porrigantur, quarum Libertatum et Privilegiorum sit ipse Cancellarius Nra. Regali de commissione in omnibus fidelis conservator, nam si per ignorantiam, aut oblivionem, contra dicti monosterii jura libertates et privilegia supradicta aliqua Instrumenta litterarum qualiumcunque in posterum, qualitercunque impetrata, vel obtenta fuerint, Regia Nra. donatione, et libertate dicto monosterio sup. supliter concessa spr. dicta authoritate nostra et decreto, privata et inania fore pe omnia decernant, nam quia cum Provincialibus sup. dictis homines Possess. Monosterii ad illas ingentes Maias, quas ipsa Communitas Praedictorum Provincialium Nrae Regiae Matti annnatim solvere tenentur, tali gratia et conditione tribuunt, ut em, eorunmdem Provincialium omnimoda utantur libertate Regia, ipsa don. Nra. et Gratia, eisdem hominibus similiter concedimus, modis omnibus volumus, et praecipimus, ut a nulla grali participatione utilitatis totius Provinciae Cibiniensis ullo modo excludantur, sed in omnibus desertis sessionibus, atque Mettis, et aliis utilitatibus quibuscunque consimilem participationem habeant, ne aliqui e dictis utilitatibus praefatos homines aliquatenus audeant prohibere. Similiter etiam praedicti Monosterii Hnes. praefatae Communitati Provinciae in omnibus generalibus adversitatibus eidem, et Provinciae decenti auxilio occurrant, in his in quibus nostrum Regalem favorem habuerint et consensum, exceptoque pcibus contra preces in ipsa Provincia existentibus adstare aliis minime teneantur, nisi prius ad concordiam fuerint revocati. Caeterum volumus et sub firmissima poena animadversionis destinatissime praecipimus et mandamus, ne personas praedicti monosterii et ordinis in habitu et vita religionis procedentes, aliquis contumeliosis verbis, minis, et convitiis quibuscunque ullatenus praesummat molestare. Quod si quis fecerit, ipsa villa, praedium, vel civitas in circuitu vel territorio S. Metis hoc quod nostrum Regium edictum perpetuum fuerit, Incolae eidem et communitas advocatis Testibus contra ipsorum maleficiorum seu transgressor. coram comite Provinciali praedicto, vel ejusdem vices gerente, ac in Provinciae memoratae taliter procedere teneantur, et ipsa poena delinquentium omnibus videntibus et audientibus transeat in tenore. Si quis vero in praedictas personas cum injuria manus violatas, quod absit, injecerit, a praedicto Comite, adjutorio communitatis dictae Provinciae si necesse fuerit advocatus talis maleficus regio Nro. judicio distinctissa cum poena damnationis sine misericordia prosternatur. Regia insuper auctoritate nostra volumus et praecipimus, quod supradictus Comes Provincialis, et ejusdem Decani, vel vero Provincialis supradicti, in omnibus necessitatibus, et causis monosterii praefati, ad requisitionem praefati Abbatis et Conventus, praememorato nostro mandato Regali inobedientes et negligentes, et tunc ipse Abbas, et hoc ~~nae~~. Regiae Matt. intimare nobis omnibus teneatur ita, ne exinde talionis debitum recipiant, quod juste merebuntur, qui praedicto mandato Nro., et Regiae Matt. praesumserint obviare. Si quis autem Reus per inobedientiam, et negligentiam inventus fuerit, sciat se Arctissime Regiam Nram Matt. se graviter offendisse, ac pro

Nro vero Rebelli computari, nec non sine grandi satisfactione pro dicta praevaricatione Nri mandati pristinam gratiam Nram Regalem aliquatenus adeptus, et ne a modo clamor, quo ante, et injuriae violentiarum, contumeliarum, nimirum praemissarum, praefato Abbati et Conventui homin. possess. eorumdem multipliciter illatarum tam validas, compellante eosdem necessitate Regalem animam nostram provocet ad vindictam, saepedictus Comes Provinciae Cib. ad requisitionem ipsius Abbatis et Conventus monosterii memorati copia hujus libertatis gratiosae quoties necesse fuerit, semel tamen in anno ad minimum in praesentia Communitatis ejusdem Provinciae diligenter recitari, et exponi faciat, quod omnino gratiae Nra. Regiae facere taneant. et ne imposterum aliquis ignorantiae se valeat excusare initium rei, in memoriam perpetuamque firmitatem nostras praesentes concessimus Litteras Privilegiales dupplici sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Joannis Praepositi Ecclesiae Albensis, aulae nostrae Vice-Cancellarii et Archidiaconi de Küköllő dilecti et fidelis Nri, an. Domini 1322. Quarto Calendas Febr. Regni autem Nri similiter 22-do.

Nos siquidem justis et legitimis precibus ejusdem Domini Abbatis Johannis favorabiliter inclinati suae devotionis obtentas praedictas Litteras Privilegiales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas de verbo ad verbum praesentibus insertas, quas diligenti examini praehabito veras, justas, ritteque concinnatas reperimus, in omnibus suis clausulis approbamus, ratificamus, et eidem Ecclesiae Kerecz ex praefatorum nostrorum Baronum consilio et consensu, et de plenitudine Regiae Possessionis ex Nra scientia psentis scriptis patrocinio valituras perpetuo confirmamus, initium confirmationis et approbationis memoriam perpetuamque firmitatem concessimus praesentes Litteras Privilegiales nostras, duplicis sigilli novi et authentici munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri ejusdem Ecclesiae Albensis Praepositi, aulae Nrae Vice-cancellarii dilecti et fidelis Nri 1329. Octavo Idus Decembris Regni autem Nri similiter an. 29. Venerabilibus in Christo Patribus, et Dominis, strigonien. sede vacante. Fr. Ladislao Archiepiscopo Colocensi aulae Nrae Cancellario, Benedicto Csanadien. Nicolao Jaurinen. Georgio Sirmien. Fr. Petro Istrien. Ladislao Quinqueeccles. Andrea Tranno. Honorio Vesprim. Chaned Agrien. Ladislao Zagrabien. Metzius Vibin. Andrea Varad. Fr. Rudolpho Vatzien. Episcopis Ecclas Dei fideliter gubernant. Magris Baronibus Joh. Palatino Demetrio Magro Tavernicor Nror, et Comite Trench. Thoma Vajvoda Trans. et Comite de Zonuk. Michaele Bano totius Schlavoniae. Johanne Bano de Machov, et Comite Sirm. de Valuv. de Bodrok at de Baran. Paulo Judice Curiae Nrae. Dionisio Dapif. et Stephano Agazonum Nror Magistris. Nicolao Comite Posonien. et aliis quam pluribus Regni Nri Comitatus tenentibus et honores.*)

(Va urma.)

Societatea „Romanismulu“ si Tudoru Vladimirescu.

O serbare nationala a avutu locu eri**) pe campi'a Cotroceniloru.

Junimea romana, grupata in societatea „Romanismulu,“ a serbatu aniversarea semi-secolara a memoriei lui Tudoru Vladimirescu.

Sunt cincidieci de ani dela mórtea acestui erou alu nationalitatii romane, care s'a martirisatu pentru a da romaniloru independinti'a si suveranitatea nationala, usurpate de fanarioti: trebuia deci cá societatea Romanismulu se inaugureze o serbare nationala in memori'a acelui erou si martiru!

Acésta serbare s'a facutu fàra neci o anuntiare publica, fàra neci o larma, precumu de ordinariu se face la ori-ce serbare, ci prin simple invitari intre membrii societatii si intre particularii cari s'au associatu la idea, si cu tóte astea serbarea lui Tudoru Vladimirescu a fostu la inaltimea ei: poporulu, care venise, atàtu d'in capitala càtu si d'in satele de prin pregiuru, se asiste la serbarea, in care ânime tinere 'i-au adusu aminte de liberatorii lui d'in sclavi'a fanariotiloru si d'in proletariatulu ciocoiloru, acestu poporu, care facea fastulu serbarii, n'a fostu adusu decàtu prin instinctulu ânimei, prin chiamarea simtiementului de recunoscintia càtra eroulu si martirulu patriei.

Se ne abtienemu inse dela reflesiuni particulare, pentru a face o dare de séma asupra consistintiei acestei serbari.

Urcandu délulu Cotroceniloru, privirea 'ti era oprita de aspectulu imposantu alu unui umbrariu, construitu pe platoulu d'in drépt'a sioselei ce duce la monastire. Umbraculu in sine era modestu, inse decoratu cu verdétia si ornatu cu stégurile nationale avea cea mai frumósa aparintia. Interiorulu acestui umbrariu era ocupatu in centru de o tribuna, d'asupra careia se aflá portretulu lui Tudoru Vladimirescu, ornatu cu o coróna de flori. Acestu portretu era d'in cele editate de dn. maioru Papazoglu si essactitatea figurei ce representá se camu banuia, inse lipsa unui portretu, care se represente cu fidelitate imaginea eroului romanu dupa tóte amenuntele ce dau asupra 'i cronicele si diferite memoriale scrise de contemporani, lipsa care s'a simtitu de toti asistentii, trebuiá

*) In Manuscriptulu copiatu dupa alu lui Keméuy si reprodusu acilea, la fiacare comuna este adausa càte una littera minuscula dupa alfabetulu latinescu dela a pàna la i, cu scopu firesce, cá numele antice ale aceloru comune se se traduca si arate cu numele loru de astadi, ceea ce inse in copia lipsesce. Póte fi cà acea aratare a lipsitu si la Kemény. Red.

**) In $^{6}/_{18}$ Iuniu 1871.

se fia implinita, si suntemu datori se multiamimu dlui maioru Papazoglu, care procurandu acelu portretu a inlaturatu o lipsa, ce s'ar fi simtitu si mai multu.

La 10 óre serbarea s'a inceputu printr'unu servitiu religiosu, oficiatu de patru preoti: s'a chiamatu binecuventarea cerului asupra junimei, care 'si-a adusu aminte de eroii patriei, si s'a rugatu a-totu-potentele a face memori'a acestora se fia eterna intre romani. Dupa servitiulu divinu, dn. N. A. Popovici, membru alu societatii, recità dupa tribuna urmatórea rugatiune, compusa in versuri de distinsulu poetu romanu Lapedatu.*)

Dupa acésta dn. Hajdeu, presiedintele societatii, pronuntià unu discursu fórte bine simtitu si pe care speramu a-lu poté publicá intr'unulu d'in numerile viitóre. Apoi se sucese dn. Misailu, unulu d'in vicepresiedintii societatii. Dlui facù cu multa eruditiune istoriculu revolutiunii dela 1821, produse acte autentice despre scopulu lui Tudoru Vladimirescu candu s'a ridicatu pentru a purifica romanismulu de fanarioti si de ciocoi, si arătà cumu eroulu isi repuse viéti'a, suferindu celu mai cumplitu martiru. Dnii G. Tocilescu si N. Scurtescu, cari se urcara la tribuna dupa dn. Misailu, vorbira in generalu despre caracterulu serbarii si despre insemnatatea ei si aratara motivulu pentru care, d'intre eroii patriei, s'a alesu pentru o serbare nationala anume Tudoru Vladimirescu. Vení apoi rendulu 'elocintelui si eruditului june Grigorie Tocilescu, care facù o disertatiune istorica ce s'aru poté numi „Apoteos'a lui Tudoru Vladimirescu.“ Toti acesti juni oratori, d'inpreuna cu dd. Hajdeu si Misailu — cari de si suntu mai in vîrsta, au inse ânim'a totu asia de juna cá si acelora ce 'i-au urmatu la tribuna, — fura ascultati cu cea mai perfecta luare aminte si intempinati cu aplause unanime.

Music'a gardei nationale, sub intielegintea directiune a dlui capelumaistru Cratovilu, a essecutatu in intervalulu sucederii oratoriloru diferite arie nationale.

La doue óre, dupace s'au terminatu discursurile ocasionale, o agape intruní pe toti asistintii, cari ocupara doue mese, ce erau intinse in umbrariu. Unu venerabilu preotu binecuventà més'a si ospetii incepura gustarea. Veni rondulu tósteloru. Aci ne fù greu a tiene séma despre toti càti se sucesera si se intrecura in a face urari romanismului si memoriei diferitiloru eroi si martiri ai patriei. Vomu aminti numai, cà neci o idea nationala, neci unu patriotu romanu, care a luptatu pentru independinti'a nationala, n'a fostu omisu in urarile, ce s'au facutu cu ocasiunea tósteloru.

In tempulu mesei mai multe dantiuri si hori nationale fura intinse de càtra junii tierani si tierance, cari jucau cu unu entusiasmu aprinsu de cantecele nationale, fórte bine essecutate de music'a gardei.

Serbarea durà pàna la 6 óre sér'a, candu fù inchiaieta prin declamarea unei poesie nationale de dn. T. Radulescu si prin càteva cuvente d'in partea dlui Misailu. Ea inse s'a continuatu pàna la 7, trecute in dantiuri nationale si in cea mai mare veselia, candu atunci dn. Satmari, invitatu de comitatulu organisatoriu alu serbarei, veni de fotografià frumosulu aspectu, ce infatiosiá acésta serbare, care càtra séra luà unu caracteru d'in cele mai originale prin presenti'a unei imense poporatiuni dela tiéra in costumu nationale. Astfeliu serbarea acésta va fi vediuta nu numai de cei presenti, dar si de natiunea intréga!

Vomu inchieiá acésta dare de séma, in care n'amu potutu descrie decàtu fórte palidu entusiasmulu si fastulu imensu alu acestei serbari, esprimendu speranti'a, cà serbarea memoriei lui Tudoru Vladimirescu va luá loculu ce merita intre datinele nationale, si cà societatea „Romanismulu,“ serband'o in fia-care anu, o va face d'in ce in ce mai demna de eroulu, in acaruia memoria se dedica, si va angagia posteritatea cá se conserve o asemenea marétia si nationala serbare.

B. P. R.

*) Acésta rugatiune in versuri la noi acilea nu se póte reproduce. A se vedé in Telegrafulu d'in Bucuresci si in Column'a lui Traianu Nr. 23. Red. Trans.

Unu casu fiorosu d'in primele dile ale imperatiei lui Napoleonu III. in 1852.

Fugitulu dela Lambessa.

(D'in memorialile lui Griscelli.)

Acumu dupace domni'a lui Napoleonu III. cadiù prin evenimentele cele mai neasteptate si infricosiate, facemu si noi locu acestei schitie, una d'in miie, d'in care se vede, prin ce midiulóce ajunse acestu Napoleonu la tronu si ce pericule avea elu se infrunte. Red.

Era in Decembre 1852, candu contele Valevski, pe atunci ambasadoru in Londra, trimise imperatului Napoleonu o depesia cifrata, in care 'i facea cunoscutu, cà unu asia numitu Kelch ar fi scapatu d'in prinsórea dela Lambessa si cà voiesce se se intórca la Paris, cu scopu cá se assasine pe imperatulu. Acesta indata chiamà la sine pe prefectulu politiei, 'i arata depesi'a si cerù dela elu unu agente circumspectu, leale si energicu. De si eu pe atunci eram inca unu noviciu in vocatiunea mea — cá agentu secretu alu politiei, — totusi Pietri me designà pe mine cá pe acelu individu, care ar posede calitatile cerute, si imperatulu ordonà cá in sér'a aceea se me conduca in oper'a cea mare, cà-ci elu voiá se'mi vorbésca in intreacte.

Prefectulu me chiamà la sine si'mi impartasí cestiunea. Eu scoseiu o strigare de bucuria, dupa aceea me apucà o ametiéla momentana si sangele mi

se urcà in ochi cá totu-deauna candu aveam se intreprendu ceva, unde avea se curga sange.

— Ce ai? me intrebà Pietri.

— Nemica — érasi 'mi este bine, respunseiu. Dara la ocasiunea acésta va curge sange.

De séra, dupa finea actului antaiu, Pietri si eu furamu condusi in logea imperiala. Candu trecuiu pre langa imperatés'a, ce ocupá impreuna cu dómna de Bassano la locurile anteriori, densa intrebà: „Cine este domnulu acela ce au intratu cu prefectulu?“

— Elu este unu corsicanu! respunse maresialulu Vaillant, care siedea cu generalulu l'Espinasse inapoia logei.

— Elu trebue dara se aiba unu stiletu la sine, dîse imperatés'a si unu risu tare continuà dupa acésta reflessiune. Noi, imperatulu, prefectulu si eu — ne retraseramu pe terassa, care forméza coltiulu stradei Rossini si alu stradei Lepelletier. Ajunsi acolo, imperatulu siediù si comandà se 'i urmamu essemplulu dîcèndu:

— Giscelli, 'mi pare tare bine cà esti unu corsicanu. Toti barbatii acelei insule au fostu in toti tempii devotati familiei mele. Domnulu Pietri, care se interesésa fórte tare de Dta, mi-a spusu cà Dta pre langa devotamentulu ce'lu ai pentru mine, mai impreuni si agerime de ochiu si energia. La servitiulu ce voimu se ti'lu concredemu, te vei folosi de acestea calitati, cà-ci este vorba despre unu anume Kelch, care vine d'in London cu intentiuni culpabili si care trebuie panditu in totu momentulu cu cea mai mare atentiune, pentru cá se ne convingemu déca scirile ce le avemu despre densulu sunt adeverate séu nu. Capulu lucrului este, de a'lu descoperí si a nu'lu perde d'in vedere. Indata ce'lu vei fi aflatu, trebue se mi'lu arati si se astepti comandele mele.

Fàra se fiu disu unu cuventu, eu ascultasemu cele dîse. Era pentru prim'a óra cà fostulu pastoriu corsicanu se aflá in presenti'a unui capu incoronatu. Indata ce observaiu cà imperatulu terminase, respunseiu:

— Sire! 'mi va fi prea usioru de a'lu descoperi; déca domnulu prefectu 'mi va incredintia actele despre acestu omu, apoi atuncea voiu sci cà unde locuesce, ce fisionomia are si cu cine ambla.

— Prea bine, dîse Pietri, la acésta nu reflectasemu.

— Dara cá se ve aratu pe acelu omu, acésta Sire, nu vi o pociu promite, contínuaiu eu.

— Si pentru ce nu? intrebà imperatulu.

— Pentrucà déca Kelch se va apropia de Maiestatea vóstra, inainte de a vi'lu fi potutu arata, eu ilu voiu assasina.

Prefectulu rise, éra Napoleonu dîse: „Drace — acestuia 'i este de graba!“

Dupa aceea se intórse càtra Pietri si 'i comandà se 'mi dea 1000 de franci si se 'mi puna la dispositiune tóte de càte voiu avea trebuintia.

— Voiu provocá si pe Fleury, mai adaose elu, pentru cá se 'ti puna la dispositiune cai si trasura, care 'ti sunt necesarie. Maine la doue óre voiu parasi castellulu si voiu calari in paduricea de Boulogne.

Astfeliu se terminà prim'a mea convenire cu Napoleonu III., pe care mai tardíu aveamu se 'lu vediù de atàtea ori in apropiere. Me gandému la unchiulu meu, la pastoriulu, cumu s'ar fi bucuratu se me fia potutu vedé, cumu vorbeam eu cu Napoleonu in midiuloculu aceloru demnitari si corifei pe cari ii posede Franci'a in arte si in scientie.

Dupace Maiestatile parasira teatrulu, Pietri si eu 'i acompaniaramu pàna iu Tuilerii, dupa aceea ne duseramu la prefectura, unde ne platira 1000 de franci si ceruramu actele ce se referiau la Kelch, pe care ni le si dede Ballestrino, siefulu politiei cetatienesci. Pietri ii dede se pricépa, cà imperatulu voiesce se agratieze pe Kelch.

— A'lu agratia? eschiamà Ballestrino. Pe omulu acela! Elu este celu mai periculosu vagabundu, ce amu cunoscutu vreodata. In diu'a aceea in care fu prinsu pe baricad'a dela Port'a St. Martin, abea au fostu de ajunsu 14 agenti pentru cá se'lu póta tiené, au trebuitu se'lu lege. Elu este unu Hercule!

Foiletandu prin acte, cetiiu urmatóriele: „5′ si 7″, o statura herculica, omu periculosu, locuesce la fratele seu strad'a de Trancy in Vaugirard — merge adesea la Desmaret, la unu otelieru totu in acea strada si face curte fiicei aceluia.“ Cu aceste deslusiri si provediutu cu acei 1000 de franci, me duseiu acasa si me aruncaiu inbracatu pe patu. Se facusera 3 óre si eu trebuiam se me ducu de tempuríu in strad'a Trancy, pentru cá se vediu pe Kelch, séu se audíu ceva despre elu.

La 6 óre, de si era in Decembre, stám inaintea casei fratelui seu si o observamu. Camu pe la 7 óre esí o copila tenera in usia, strigà unui comisionariu — espresu — si 'i predete o scrisóre, facèndui observatiunea, cá se o predea singuru mumai aceluia, càtra care era adressata. Acésta mi se parù demnu de a fi observatu. Eu urmariiu deci pe comisionariu, care trecù preste totu Parisulu si se oprí numai in Menilmontant inaintea unei case burgese. La tragerea lui de clopotielu esí unu barbatu, Kelch insusi, primí scrisórea si dîse aducatoriului: „Multiamescu, voiu veni indata. Voiu fi inca inaintea Dtale acolo.“ Si intru adeveru elu indata esí cu pelari'a pe capu, merse pe strad'a Menilmontant in diosu pàna la Boulevardulu du Temple 'si luà unu fiacaru, care 'lu duse preste boulevarduri, preste piati'a Concordiei etc. pàna la Vaugirard. Indata ce caruti'a se oprí inaintea casei, intrég'a familia apparù in usia si imbratiosià pe nou venitulu. Dupa aceea elu intrà si fiacarulu fu trimisu inapoi.

Camu preste vreo 2 óre elu esí cu fratele seu si se duse cu elu in strad'a de Trancy Nr. 13 la Desmaret. Si aicea elu fu primitu cu mare bucuria. Fiic'a d'in casa nu se despartiá de elu, si beù in-

preuna cu cei doui frati caféua, pe candu eu mancamu unu coteletu ce'lu platisemu inainte.

Dupace 'si beusera caféu'a parasira pe Desmaret si se dusera in capulu eliseicu la Cremieux, la unu imprumutatoriu de cai. Acolo ambii frati se despartira si eu audiiu cuventele ce le dîse fugitulu: „Politi'a lui Napoleonu este cu multu mai prósta, decàtu cá se me póta prinde. Ea me crede in Anglia pe pelea de ursu. Este de prisosu cá se dormu la Girard. Voiu vení la tine si voiu remané preste nópte acolo. Nu te teme de nimica! La revedere deci de séra."

Sermanulu omu — elu nu presimtiá, cà cuventele lui sunt audite de unu agentu ce este specialu insarcinatu cu supraprevegliarea lui, si cà preste puçinu elu va avea ecuivoc'a onóre de a'mi sta facia in facia.

Candu vediuiu cà Kelch apare calare inaintea casei lui Cremieux si cà 'si dirige calulu spre Tuilerii, alergaiu in strad'a Montaigne, unde se aflau grajdurile imperatesci, lasaiu se'mi puna siéu'a pe unu calu, apoi calare apucaiu spre piati'a Concordiei, unde spre mai marea mea bucuria zariu pe omulu meu cumu elu, unu calaretiu perfectu, mesura cu calulu seu de rassa nobila, piati'a in tóte directiunile.

Punctu la 2 óre imperatulu, colonelulu Fleury si capitanulu Merle apparura in piatia, venindu d'in strad'a Rivoli. Kelch, care se aflá pe cealalta parte vení in galopu in aceea directiune. Eu me tineamu inapoia lui asia, in càtu capulu calului meu atingea spatele la alu lui. Cu stang'a tîneamu frenele calului meu, cu drépt'a manerulu stiletului meu. Dara Kelch neci nu se miscà, candu trecù imperatulu.

De ací imperatulu calarí in galopu pàna la arculu triumfale. Mai multu de 30 calareti, intre carii erau Kelch si eu, 'i urmaramu pàna la laculu d'in paduricea de Boulogne. Acolo se parea cà imperatulu voiesce se se retraga dela privirea multimei curióse si calarí érasi in galopu pàna la pórt'a Maillot. De acolo merse in pasiu pàna la podulu dela Neuilly; dupa aceea ne reintórseramu prin parculu dela Monceau si prin acelu alu suburbei St. Honore, indereptu la Tuilerii. Kelch ne parasí in strad'a dela Paix.

Nu voiescu se istorisescu tóte acelea incidente, care mi se presentara in decursu de patrusprediece dîle ale supraveghiarei mele. Voiescu uumai se amintescu, cà pe Kelch nu'lu pierdeam d'in vedere; eu am mancatu la aceeasi mesa cu elu; am beutu in aceeasi chilia cu elu, calare, in carutia, pe diosu eu eram necontenitu in urm'a ucigasiului, care era preocupatu cu multu mai multu de planurile sale, de càtu se fia potutu observa, cà elu este supraveghiatu. Tóte scrisorile pe càte le primea elu dela London si care le trimetea elu acolo se desfaceau, se citeau si dupa aceea era trimese la adres'a loru.

Imperatulu, care in decursulu aceloru dîle me chiamase mai de multe ori la sine, me ordonà pe 14 demanétia in cabinetulu seu. Pàna ce me aflamu acolo aparù Pietri cu o scrisóre a lui Kelch adresata la Londonu, in care elu relata, cà in doue dîle imperatulu va fi mortu. Cu tóte cà Pietri se rugà cá se'i fia permisu a aresta indata pe assasinulu, imperatulu nu se invoi la acésta, si 'mi ordonà cá pentru escursiunea, ce avea se fia la 2 óre, se 'mi schimbu calulu.

Totu pe tempulu acesta Kelch, care portá o caciulitia, ciobóte cavaleresci si o blusa verde, subtu care se parea cà elu ascunde ceva, lasà se 'i aduca calulu pe piati'a Concordiei si calari in galopu, candu sosi imperatulu si Fleury spre densulu. Acestia se indreptara spre Avenue de l'Etoile si lasara tóta libertatea cailoru loru. Eu mai avuiu inca atàta tempu cá se strigu jocheiloru, cá se remana càtu se póte mai aprópe de imperatulu si se nu lase pe nimenea se le ésa inainte. Dupa aceea se incepù in paduricea dela Boulogne o calaritura selbateca, muri, ape, alee, lacuri fura incungiurate de càte trei ori in galopu. Acei ce se preamblau si ne vedeau cumu sburàmu pe dinaintea loru, credeau cà imperatulu este beatu séu cà si-ar fi esitu d'in minte.

O, nu, nu era neci una neci alta; dara Napoleonu incercá o frica intemeiata pentru viéti'a sa. Dupa o calaritura de trei óre ne intórseramu prin pórt'a Maillot in cetate, ne indreptaramu caii albi de spuma prin Avenue de l'Etoile. Candu mergeamu in diosu prin Avenue de l'Etoile, observaiu cà calulu lui Kelch nu voiá se mérga mai departe. Indesiertu 'lu tracta elu cu pintene si cu biciulu. La privirea acestui calu nu me mai potuiu retîné a face unu ce neprecugetatu si temerariu. Deteiu ambii pinteni calului meu, trecuiu pe dinaintea imperatului, ilu salutaiu si strigaiu: „Napoleonu se traiésca pentru totudeauna! Sicariulu este invinsu!"

Imperatulu se intórse cu capulu si candu vediù departe inapoia sa pe assasinulu mituitu, imi demandà se 'i urmezu in Tuilerii. Ajunsi in cabinetulu lui, inca scaldatu in sudori deschise unu scriniu si 'mi dete 5000 de franci si dîse: „Repaosézate. O se mai avemu trebuintia de Dta! Si trimetemu pe Pietri!"

Preste una ora vení Pietri in locuinti'a mea, me desteptà si 'mi ordonà: a vení pe la mediu de nópte la elu.

La óra ficsata me presentaiu si nu puçinu me miraiu vediendu 40 de politiani, pe cari siefulu politiei voiá se mi'i dea de ajutoriu, pentru cá se pociu prinde pe Kelch. Dupa o desbatere lunga, in fine m'am invoitu cá se iau pe trei insi cu mine, si adaoseiu, cà nu mi-aru trebui neci unulu, déca aru fi vorba cá se dau pe Kelch mortu in man'a politiei.

Herbert, Letourneur si eu parasiramu cabinetulu prefectului, cu porunca de a prinde pe culpabilulu, mortu séu viu. Punctu la 6 óre — era o Vinere, pentru mine unu semnu bunu! — ajunseramu la Desmaret, unde „omulu nostru" 'si bea in tóta diu'a absintulu seu. Elu inca nu era acolo, si noi ordonaramu unu prandiu pentru 6 persóne. La 8 óre

vení unulu anume Morelli, care alergase dela Londonu, spre a fi de fatia la attentatulu planuitu asupra imperatului. Elu intrebà pe Desmaret despre Kelch si 'i se respunse, cà acela va vení la 9 óre. La óra numita, elu intr'adeveru se si infatiosià. Pe candu elu 'si bea absintulu seu, demandaiu lui Letourneur se prinda pe Morelli; Herbert si eu ne aruncaramu asupra lui Kelch. Dara de si noi eram doui, elu totusî ne scapà, alergà prin sal'a de mancare, prin salonu si prin chiliele laterali si sarí prin feréstra intr'o curte. In murulu ce incungiurá acésta curte se aflá o usia, si Kelch pe ací era se ne scape, veghiarea si ostenéla de 14 dîle pe ací era se fia indesiertu. Dara era Vineri si cas'a lui Desmaret purtá numerulu 13 — eu mi avusesemu si semnulu meu indatinatu; — trebuea dara se curga sange! Usi'a aceea era inchisa, si candu Kelch observà acésta, si candu 'si dîcea, cà crim'a lui este descoperita, elu cá unu barbatu cu curagiu voiá se 'si vendia viéti'a càtu se potea mai scumpu. Elu se oprí si scóse unu pistolu — distanti'a nóstra era camu 30 de pasi — eu inca 'mi aveamu pistolulu meu in mana, ambele descarcaturi au cadiutu intr'unu momentu. Elu cadiù, glontiulu meu 'i intrase prin nasu, ochiu si urechi'a drépta si esise prin urechi'a stanga. Alu lui siuerase pe langa urechea mea cea stanga. Morelli complicele lui vení fugindu, candu audí puscaturile, si sarí in curte. Cu alu douilea pistolu alu meu 'i sfaramaiu umerulu stangu.

La 10 óre comisarii revolutiunei se aflau in curtea prefecturei. Pietri 'mi cadiù in gùtu si alergà in Tuilerii, unde tóta lumea astepta chiaru si ministrii cu inpatientia finitulu acestui primu attentatu. Imperatulu me chiamà inca in diu'a aceea si 'mi dete 10,000 franci, domnulu Maupas 'mi dete 1000 de franci si Pietri mai adaose la suma ce mi-o dedese, inca 1500 franci. Imperatés'a luà pe fiic'a mea la sine si o trimese in monastirea dela Ivry, unde avea se fia crescuta pe spesele imperatesei pàna la alu 18-lea anu. Toti ministri voiau se me vedia si se 'mi gratuleze.

In cealalta dî me chiamà ministrulu de interne Persigny si prefectulu politiei in camerele imperatului si acolo in presenti'a adjutantului serviente, generalului Montebello, 'mi disera, cà de astadi incolo sunt incredintiatu cu ingrijirea asupra sigurantiei personale a imperatului, si cà am de a'lu insocí pretutindinea, in Franci'a si in tiéra streina, numai in camerele private d'in castelu ale imperatului nu — unde nu 'i este ertatu nimenui a intra, déca nu este chiamatu de elu insusi. In caletorii, care se voru face prin departamente, politi'a si gendarmeri'a va sta suptu ordinulu meu si prefectii voru primi instructiunile relative. Ani intregi amu fostu in postulu acesta.

Acuma sunt in strainatate si in miseria. Nimenea se nu'mi dica, ca Bonapartii sunt nemultiamitori!

Trad. de Ieronimu G. Baritiu.

Nr. 134—1871.

Protocolulu siedintiei estraord. a comit. asoc. trans.

tienute in 20. Iuni c. n. 1871 sub presidiulu dlui vicepresiedinte Iacobu Bolog'a, fiendu de facia domnii membrii P. Dunc'a, P. Manu, I. Tulbasiu, Z. Boiu, I. V. Rusu, Vis. Romanu, V. Ardeleanu si I. Cretiu.

§ 87. Dn. vicepresiedinte aduce la cunoscientia, cumu-cà a primitu o scrisória dela Ecs. sa dn. presiedinte alu asoc. trans. Lad. Bas. Popu, d'in carea a aflatu cu bucuria, cà starea sanetatiei Ecs. sale, s'ar fi intorsu mai spre bene, cu tóte aceste, nefiendu inca deplinu restauratu, dupa consiliulu mediciloru, va trebuí se mérga undeva la bai (scalde) la Előpatak, ori aiurea, si d'in asta causa, póte se fia inpedecatu de a participá la prosim'a adunare generale.

Incunoscientiarea, cà Ecs. sa dn. presiedinte se afla in stadiulu reinsanatosiarei, se iea spre inbucurátória scientia, si comitetulu 'i oréza d'in tóta ânim'a, cá starea sanatatiei sale se se restaureze pe deplinu, cá astfeliu se póta conduce viitóri'a adun. gen.

§ 88. Comisiunea esmisa in siedinti'a dela 2. Maiu a. c. §. protoc. 61, cu scopu de a compune unu proiectu pentru regularea uniforma a manipulatiunei interne, pre la despartiementele cercuali, careia se predasera, cá materialu si proiectele de instructiune si de formularia in acésta materia, trimese dela comitetulu despart. cerc. alu Belgradului (VIII) raportéza prin referentele seu Vis. Romanu, cà comisiunea afla de laudabila si corespundietoria idea comitetului despart. cerc. alu Albei-Iulie si este de accordu cu elu in privinti'a instructiuniloru si formularialoru, propuse de densulu, care prin urmare a usiuratu fórte multu problem'a acestei comisiuni.

In convictiune, cà atare dispusetiune tende la promovarea scopului asociatiunei nóstre, la crescerea indemnului si emulatiunei nobile, si la inmultirea participantiloru asoc. nóstre, comisiunea propune:

I. A se tiparí in numeru corespundietoriu, si a se emite si introduce pre la tóte despart. cerc. ale asociatiunei, cele doue instructiuni si trei formularia, proiectate de numitulu comitetu cercuale, inse cu modificatiunile indigitate in raportulu comisiunei sub p. 1, 2, 3, 4, 5, 6 si 7.

II. Pentru uniformitate si economia se nu se mai tiparésca alte formularia de cuietantii, ci in totu loculu, unde se inscriu membrii si se facu contribuiri, prin urmare si la comitetulu centralu de aici, resp. la cassariulu si secretariulu asoc., se se folosésca registrulu B. pentru inscrierea si cuietarea contribuiriloru de ori-ce natura, care apoi d'in candu in candu, se se predea comitetului centralu. De aceea comisiunea mai propune:

III. •Cá formulariale de cuietantie in registrulu B. se se compuna tóte intr'unu modu, care inse se corespundia la tóte impregiurarile. — Spre acestu scopu comisiunea presentéza unu conceptu de cuietantia. In fine:

IV. Comisiunea propune, cá se se descopere comitetului cercualu d'in Alb'a-Iuli'a recunoscientia in scrisu, pentru zelulu si interesarea sa via in afacerile asoc.

Presidiulu pune la discusiune in ordine propunerile amentite:

a) Propunerea de sub I. dupace cestionatele instructiuni pentru agenturile comunali si comitetele cercuali, s'au desbatutu d'in § in §, s'a primitu cu unanimitatea, in sensulu modificatiuniloru, facute do comisiunea respectiva sub p. 1, 2 si 3. Asemene s'a adoptatu pre langa unele modificatiuni stilistice, propuse de comisiune, si formulariale, respective consemnarea A. si registrele B. si C. (p. 4—7).

b) Propunerile comisiunei de sub p. II. si III. se primira cu unanimitate fàra desbatere.

c) Éra propunerea comisiunei de sub p. IV. dupa discusiune se primi fàra de a se acceptá si aditamentulu, facutu de càtra dn. asesoriu cons. Boiu, cá adeca specialmente, se se esprime recunoscientia si multiamita acelui membru alu susu-numitulu comitetu cercualu, care a elucratu amentitele proiecte de instructiune si formularia. Secretariatulu se insarcinéza a redactá actele, conformu conclusului acestuia, si apoi a ingrigí de tiparirea si espedarea acelora, pre la respect. despart. cerc. ale asociat.

§ 89. In nesu cu conclusulu d'in §. precedente (83) secret. II. aduce inainte cestiunea, cà óre nu s'ar poté amaná tiparirea instructiuniloru si formalarialoru amentite, pàna dupa adunarea generale, carea e aprópe, candu totu-odata s'ar poté preliminá si spesele recerute.

Acesta cestiune da inse la discusiuni: dn. Romanu fiendu convinsu pre deplinu, cumu-cà adunarea gener. va aprobá spesele justificate si facute spre promovarea intereseloru si scopuriloru asoc., propune cá actele cestionate se se tiparésca si espedeze pre la locurile destinate, fàra de neci o amanare. D'in contra dn. Z. Boiu propune, cá se se amane tiparirea acelora, pàna dupa adunarea gen. prosima, provedienduse totu-odata in bugetulu, efaborandu d'in partea comitetului, o suma corespundietória spre scopulu atinsu. Continuanduse discusiunea, dupace si d'in partea presidiului se dedera deslusiri, relative la urgenti'a tiparirei acteloru d'in cestiune, propunerile amentite submitenduse la votu, comitetulu adoptà cu maioritate de 6 voturi contra 2, propunerea dlui Vis. Romanu.

§ 90. Punenduse dupa aceea la discusiune cestiunea, cà in càte ecsemplaria se se tiparésca adeseori amentitele acte, se decide precumu urméza: instructiunea pentru agenturile comunali se se tiparésca in 1000 ecsemplaria, instructiunea pentru comitetele cerc. in 200 ecs., consemnarea A in 2000 ecs., registrulu B in 2000 ecs. si registrulu C in 500 ecs.

§ 91. Dn. control. Vas. Ardeleanu presentéza 2 conturi sunatorie despre 30 fior. v. a. cá pretiulu procurarei a loru doue diuarie (unu diuariu de subscriptiuni si unu diuariu de cassa), destinate pentru inscrierea oferteloru incurende in favórea fondului de academia, cumu si pretiulu legarei acelora in legatura tare, deci propune asemnarea esolvirei aceloru conturi pre socotéla fondului de academia.

Propunerea priminduse, — esolvirea respectiveloru conturi se va asemná la cass'a asoc.

§ 92. Societatea Transilvani'a d'in Bucuresci impartasiesce regulamentulu de concursu pentru 3 stipendia de càte 150—200 galbeni, create de aceeasi, pentru 3 teneri, ce voru asi continua studiale, pre la unele universitati d'in afara, cere, cá comitetulu asoc. dandu acelui regulamentu cea mai intinsa publicitate, totu-odata se primésca si esamine petitiunile si atestatele respectiviloru concurenti, si acele, cu recomendarea d'in partesi, se le inainteze la comitetulu numitei societati, celu puçinu pàna la 1. Sept. a. c. c. v. (Nr. 127) se decide, cá regulamentulu cestionatu, se se publice in fóia asoc. si totu-odata se se poftésca si celelalte diuarie romane alu reproduce in colónele sale. Terminulu pentru concursele, ce se voru trimete si adresà la comitetulu asoc. trans. se defige pre 15. Augustu a. c. dupa cal. nou.

§ 93. Petru Em. Prodanu, ascultatoriu la facultatea filosofica in Vien'a si stipendiatu alu asociat. prin scrisória sa d'in 18. Iuniu a. c. arata, cà d'in caus'a indelungatului seu morbu de peptu, se vede necesitatu a merge pentru cura la aeru de munte, deci spre acestu scopu róga pre comitetu, cá se binevoiésca ai liquidá si asignà rat'a atreia d'in stipendiulu seu anuale, apromitienduse totu-odata, cà restaurandusi sanetatea sdruncinata, nu va lipsí a corespunde oblegamenteloru sale de stipendiatu (Nr. prot. 133).

Se decide a i-se rescrie suplicantelui susu-amentitu, cumu-cà rata ceruta d'in stipendiulu seu anuale, numai atunci i-se va poté licuidá si asigna, dupace mai intaiu, in modu demnu de credintia, si va documentá prin atestatu medicescu, starea, feliulu si gradulu morbului, de care sufere.

§ 94. In fine se statoresce ordinea (programa) lucrariloru pentru prosim'a adunare gen. a asociat. tienenda la Fogarasiu in 7. Augustu a. c. dupa cal. nou, si se decide publicarea aceleia in fóia asociat.

Verificarea protocolului siedintiei acesteia se concrede domniloru membrii P. Dunc'a, P. Manu si Vis. Romanu.

Sibiiu, datulu cá mai susu.

Iacobu Bologa, vicepresied. — I. V. Rusu, secret. II.

S'a cetitu si verificatu Sibiiu in 23. Iuniu 1871.

P. Dunc'a. P. Manu. V. Romanu.

Ad Nr. prot. ag. 136—1871.

CONSEMNAREA

membriloru ord. noui ai asociat. trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu d'in despart. alu IV. inscrisi cu ocasiunea adunarei gener., a acesteia tienute in opidulu Mercurea la 30. Maiu st. n. 1871.

	Tacs. dem. fior.	P. dipl. fior.	La ol. fior.
I. Membrii ordinari.			
Dimitrie Nedela, economu in Dobarceu	5	1	6
Nicolae Alemanu, preotu gr. or. in Toparcea	5	1	6
Nicolae Dobrota, preotu gr. or. in Poiana	5	1	6
Ioanu Prodanu, economn in Poiana	5	—	5
Ioanu Banu, docinte gr. or. in Poiana	5	1	6
Michailu Smigelsky, notariu com. in Ludosiu	5	1	6
Ioanu Lepadatu, notariu com. in Toparcea	5	1	6
Simeonu Branea, economu in Mercurea	5	1	6
Ioanu Ivanu, notariu com. in Aciliu	5	1	6
Iacobu Alemănu, economu in Toparcea	5	1	6
M. Toparceanu, preotu gr. or. in Apoldulu de diosu	5	—	5
Ioanu Lazaru, preotu gr or. in Apoldulu de diosu	5	—	5
Elie Reu, economu in Ludosiu	5	—	5
Dim. Ivanu, economu in Apoldulu de diosu	5	1	6
Moise Luca, economu in Mercurea	5	1	6
Ioanu Flasieriu, economu in Mercurea	5	1	6
Nicolae Hociota, economu in Senghetinu	5	1	6
Elie Siufanu, ciobotariu in Mercurea	5	1	6
Simeonu Munteanu, economu in Ludosiu	5	1	6
I. Craciunu, preotu gr. or. in Apoldulu de susu	5	1	6
II. Membrii ajutatori.			
Nicolae Toparceanu, docente gr. or. in Apoldulu de diosu	1	—	1
Moise Orascianu, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Ioanu Orascianu, doc. gr. or. in Apoldulu de diosu	1	—	1
Ioanu Greava, docente gr. or. in Toparcea	1	—	1
Ioanu Greava, economu in Toparcea	1	—	1
Ioanu Opreanu, economu in Poiana	1	—	1
Georgie Reu, teologu gr. or. in Ludosiu	1	—	1
Ioanu Dragomiru, economu in Ludosiu	1	—	1
Moise Mutiu, economu in Ludosiu	2	—	2
Elie Chera, economu in Ludosiu	1	—	1
Timoteiu Popoviciu, negutiatoriu in Apoldulu de susu	2	—	2
Nicolae Cantoru, economu in Senghetinu	1	—	1
Nestoru Glasieriu, preotu gr. or. in Mercurea	1	—	1
Ioanu Sirbu, economu in Apoldulu de susu	1	—	1
Filipu Habeanu, economu in Bosu	1	—	1
Vasilîe Miclea, economu in Bosu	1	—	1
Moise Scoarsta, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Nic. Orascianu, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Moise Scoarsta, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Nicolae Bumbea, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Nicolae Armeanu, docente gr. or. in Mercurea	1	—	1
Ioanu Luca, economu in Ludosiu	1	—	2
Georgie Olteanu, economu in Mercurea	1	—	1
Sum'a	125	16	141

Sibiiu 25. Iuniu 1871.

Dela secretariatulu asoc. trans.

Bibliografia.

A esitu de sub presa si se afla de vendiare la tipografi'a Curtii, Pasagiulu romanu in Bucuresci:

PRAVIL'A LUI MATEIU BASARABU VV.

tiparita dupa editia d'in 1645, formatu 4°, charthia velina. Pretiulu 24 lei nuoi.

D'in scrierile dlui B. P. Hajdeu se mai afla de vendiare la administratiunea diarului Column'a lui Traianu:

Istori'a tolerantiei religióse in Romani'a: protestanti, catolici, mahomedani, lipoveni si evrei. Editiunea II. Pretiulu 2 lei nuoi.

Razvanu-voda, drama istorica in 5 acte in versuri. Edit. III. Pretiulu 3 lei nuoi.

Trei evrei: Shylock, Gobseck si Moise; studiu literariu. Pretiulu 1 leu nou.

Talmudulu, cá profesiunea de credintia a poporului israelitu; studiu filosoficu. Pretiulu 1 leu nou.

Industri'a nationala fatia cu principiulu concurentiei; studiu politico-economicu. Pretiulu 1 leu nou.

Cine le iea deodata, pretiulu totalu este 6 lei n., ér pentru Transilvani'a 3 fiorini.

D'in **Lumin'a, Luc'a Stroiciu, Portretulu lui Tiepesin, Satirulu, Traianu** etc. nu mai sunt ecsemplarie de vendiare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Numai vreo càteva au mai remasu d'in editiunea I. **Ionu-voda celu cumplitu,** cu unu portretu si 10 gravure, aprópe 300 pag. Pretiulu 7 lei nuoi, ér pentru Transilvani'a 3 ½ fiorini.

Column'a lui Traianu, tom. I., 62 cóle mari in fol. Pretiulu 3 galbeni.

Au esitu de sub tipariu:

Opurile lui Caiu Corneliu Tacitu,

traduse de G. I. Munteanu, directoriu si profesoriu la gimnasiulu romanescu gr. or. d'in Brasiovu, membru alu societatei academice rom. d'in Bucuresci etc.

Date in tipariu sub auspiciele societatei academice dupa decessulu d'in viétia a traductoriului. Biografi'a lui G. I. Munteanu alaturata. Sibiiu. Tipariulu tipografiei lui S. Filtsch (W. Krafft) 1871. 8° midiulocíu 39 ½ cole, séu 614 pag. si totusi pretiulu numai 2 fiorini 80 cr. séu 6 lei noi.

Acestu opu se póte trage prin tóte librariile d'in tiéra, cumu si de-a dreptulu dela redactiunea „Transilvaniei.“

(Venitulu curatu càtu se va potea scóte d'in pretiulu acestei carti, e destinatu de càtra societatea academica romana in ajutoriulu veduvei si alu orfanului remasu dupa repausatulu.)

Editoriu si provedietoriu: Comitetulu, — Redactoriu G. Baritiu, secretariulu I. alu asociatiunei. — Tipografi'a Römer & Kamner.